

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของประชาชน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชาชนที่อยู่อาศัยในตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 379 คน ตามสูตรของยามานะ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ ค่าที และ ค่าเอฟ หากพบความแตกต่างเป็นรายคู่ จะทำการทดสอบโดยใช้วิธีการทดสอบทดสอบของเชฟเฟ ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี สถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท
2. เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมาก ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือการกำหนดนโยบายและการดำเนินงาน เป็นด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานน้อยที่สุด
3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่มีความแตกต่างกันตามเพศ แต่มีความแตกต่างกันตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยประชาชนที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรามากกว่าประชาชนที่มีอายุ 18 – 25 ปี, 26 – 35 ปี และ 36 – 45 ปี ในทุก

ด้าน ซึ่งประชาชนที่มีสถานภาพหย่า/หม้ายจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม โดยรวมมากกว่าประชาชนที่มีสถานภาพอื่นและมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลมากที่สุด ขณะที่ประชาชนที่มีสถานภาพโสดจะมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนที่มีสถานภาพอื่น ๆ อีกทั้งประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจะให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบล โดยรวมมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านการกำหนดนโยบายและการติดตามประเมินผล ในด้านการดำเนินงานนั้นพบว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมมากที่สุด ส่วนประชาชนกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้อยที่สุดคือประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ยังพบว่าโดยภาพรวมแล้วประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้อยกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ/แม่บ้าน นักเรียน/นักศึกษา ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท เกษตรกร รับจ้าง และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ซึ่งประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ/แม่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคามมากที่สุด และประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคามน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท รายได้ 5,001 – 10,000 บาท รายได้ 10,001 – 15,000 บาท และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท ทั้งนี้ประชาชนที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลมากกว่าประชาชนกลุ่มรายได้อื่น ส่วนประชาชนที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาทมีส่วนร่วมการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคามในด้านการกำหนดนโยบายมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถนำมาอภิปรายร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวม ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการบริหารงานของเทศบาลตำบล เป็นเพราะปัจจุบันมีนโยบายที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในสิทธิและบทบาทหน้าที่ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานเทศบาลตำบล เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

บริหารงานเทศบาลตำบลเป็นรายด้านแล้ว พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระบบราชการที่ยังไม่มีการกระจายอำนาจให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการหรือการดำเนินการใด ๆ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐ ขณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านการกำหนดนโยบายและด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนต้องการกำหนดแนวทางหรือทิศทางการบริหารงานโดยคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นหลัก จึงให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายมาก อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลจากนโยบายหรือแนวทางที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดตั้งแต่ต้นนั้นว่าภาครัฐมีการดำเนินงานที่สามารถตอบสนองหรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้หรือไม่ และมีความทั่วถึงมากน้อยเพียงใด โดยประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีอายุ 36 – 45 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และรายได้ 15,001 – 20,000 บาท มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นน้อยกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ อาจเป็นเพราะประชาชนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับอาชีพการงานมากกว่าเรื่องการบริหารงานของรัฐบาล เพราะคิดว่าการบริหารบ้านเมืองเป็นภาระหน้าที่ของภาครัฐฝ่ายเดียว อีกทั้งประชาชนที่มีสถานภาพสมรสอาจมีภาระในการดูแลเลี้ยงดูครอบครัวจึงละเลยบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมเหล่านี้ไป อีกประการหนึ่งมาจากเทศบาลตำบลพนมสารคามยังขาดในเรื่องของการเชิญชวนและการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ดังนั้นเทศบาลต้องมุ่งกระจายความรู้และสร้างการยอมรับในความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น จึงจะสามารถจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลได้ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคามมีความแตกต่างกับผลงานวิจัยของสมปอง มั่นคง (2545) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณี เทศบาลตำบลรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ที่ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลรือเสาะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย และผลงานวิจัยของสุภา ชูจิตติกุล (2545) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล: ศึกษากรณี เทศบาลนครนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ว่าในภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำด้วย เนื่องจากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน จึงเป็นผลให้ระดับการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันไปด้วย เนื่องจากจากการศึกษาและสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพนมสารคาม

แล้วนั้น ทางเทศบาลตำบลได้กำหนดนโยบายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น เช่น ได้มีการรับฟังปัญหาของประชาชน ให้ประชาชนได้ร้องทุกข์พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม ให้ทางเทศบาลตำบลได้พิจารณาต่อไป อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของทางเทศบาลอยู่เสมอผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของเทศบาลตำบล ข่าวประชาสัมพันธ์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งของในชุมชนและที่อื่น เพื่อให้เข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น

2. ทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมในปัจจุบันเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้ามามีบทบาทในทางการเมืองมากขึ้นอย่างมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับในสังคม จึงกล่าวได้ว่าประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชายต่างก็มีสิทธิเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบล ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับงานวิจัยของคงศักดิ์ พูลภูเมือง (2545) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการพัฒนา มากกว่าเพศหญิง และสถานภาพโสดมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีสถานภาพสมรส แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมปอง มั่นคง (2545) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณี เทศบาลตำบลรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะปัจจุบันจะเห็นได้ว่าผู้หญิงมีบทบาทในทางการเมืองมากขึ้น และสังคมให้การยอมรับในความสามารถของผู้หญิงมากขึ้น อีกทั้งในเรื่องการได้รับผลประโยชน์ของการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคามนั้น ไม่ได้เฉพาะเจาะจงสำหรับบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทุกคนในชุมชนต่างมีหน้าที่ความรับผิดชอบในผลประโยชน์เหล่านั้นเท่าเทียมกัน เพราะเหตุผลเหล่านี้จึงส่งผลให้ความแตกต่างเรื่องเพศไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรามีความแตกต่างกันตามอายุ จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 18 – 25 ปี อายุ 26 – 35 ปี และอายุ 36 – 45 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มีอายุมากจะมีความสนใจในการบริหารงานต่าง ๆ มากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยที่กำลังอยู่ในวัยเล่าเรียนหรือวัยทำงาน ซึ่งจะทำให้ความสนใจในเรื่องการหางานทำ การละเล่นและการบันเทิงมากกว่าที่จะมาสนใจในเรื่องการบริหารงานของเทศบาล โดยประชาชนที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์มากกว่าและสามารถวางแผนทางในการบริหารได้รอบคอบกว่า จึงเป็นเหตุให้ประชาชนกลุ่มนี้มีความสนใจและต้องการจะ

มีบทบาทในการบริหารงานของเทศบาลตำบล ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติวรรณ ชีระตระกูล (2546) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองตราด ในประเด็นที่ว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการ ปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน แต่มีความขัดแย้งตรงระดับอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคืองานวิจัยของกิตติวรรณ ชีระตระกูล (2546) พบว่าประชาชนที่มีอายุน้อยจะมีส่วนร่วมใน การปกครองมากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ขณะที่ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มี อายุมากจะให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย อาจเป็นเพราะวิถีการ ดำเนินชีวิตของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน อย่างเช่น ความแตกต่างในเรื่องค่านิยม ความเชื่อ และการดำเนินชีวิตประจำวัน ตลอดจนความเคร่งครัดในตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน เทศบาล ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน โดยที่ประชาชนใน เทศบาลตำบลพนมสารคามจะให้ความสำคัญกับผู้ที่มีความมากกว่าและให้เกียรติในการดำเนินการสิ่ง ต่าง ๆ ซึ่งบุคคลที่มีอายุมากก็จะตระหนักถึงภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ จึงปฏิบัติตามค่านิยมและความเชื่อของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ในทางกลับกันอีกชุมชนหนึ่งอาจมี ความคิด ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่แตกต่างออกไป ประชาชนจึงให้ความสำคัญ ในแต่ละประเด็นที่แตกต่างกันออกไปด้วย

4. ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกัน ประชาชนที่มีสถานภาพหย่า/หม้ายจะมี ส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลพนมสารคามมากที่สุดเนื่องจากประชาชนกลุ่มนี้อาจ มีความคิดเห็นที่ว่าการบริหารงานที่จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ควรแยกเฉพาะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยที่ประชาชนที่มีสถานภาพหย่า/หม้ายมีระดับการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานเทศบาลตำบลที่ไม่แตกต่างกับประชาชนที่มีสถานภาพโสด ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าประชาชนที่มีสถานภาพโสดและหย่า/หม้ายมีความคิดเห็นทางการเมืองที่คล้ายกัน ขณะที่ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสนั้นมีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งมีความขัดแย้งกับ งานวิจัยของสุภา ชูจิตติกุล (2545) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขต เทศบาล: ศึกษากรณี เทศบาลนครนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า สถานภาพสมรส ไม่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชน

5. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนม สารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการศึกษาปริญญา ตรีมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัด ฉะเชิงเทรามากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมมี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารงานเทศบาลมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำกว่า จึงทำให้มีความมั่นใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลมากกว่า อีกทั้งประชาชนมีการศึกษาค่ำกว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนก็จะมีข้อจำกัด ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง ตลอดจนประชาชนที่มีการศึกษาสูงกว่า มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากกว่า จึงรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาล และกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี จึงทำให้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่า ซึ่งเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนที่มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีน้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภา ชูศักดิ์กุล (2545) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล: ศึกษากรณี เทศบาลนครนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล และยังขัดแย้งกับงานวิจัยของสมปอง มั่นคง (2545) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณี เทศบาลตำบลเรือเสาะ จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น

6. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราแตกต่างกัน โดยประชาชนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ/แม่บ้านมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มากกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนกลุ่มนี้มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ และให้ความสำคัญกับสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของตนเอง อีกทั้งจากผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท เกษตรกร รับจ้าง และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีเวลาในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนได้ เนื่องจากมีวันหยุดราชการเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดอื่น ๆ ต่างจากประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวที่ค่อนข้างมีเวลาวางน้อยและไม่ตรงกับประชาชนกลุ่มอื่น ๆ เนื่องจากวันหยุดเป็นวันที่สามารถทำการค้าขายได้ดีกว่าวันธรรมดาเพราะประชาชนส่วนใหญ่จะออกมาจับจ่ายใช้สอยกับครอบครัว ด้วยเหตุนี้จึงประชาชนกลุ่มอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวไม่มีเวลาที่จะไปร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น และเป็นเหตุผลที่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลของประชาชนกลุ่มอาชีพนี้อยู่ในระดับที่น้อยกว่าประชาชนกลุ่มอาชีพอื่น จากการศึกษาดังกล่าวพบว่ามีความขัดแย้งกับงานวิจัยของกงศักดิ์ พูลภูเมือง (2545, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าอาชีพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แต่สอดคล้องกับแนวคิดของประยูร ศรีประสาธน์ (2542, หน้า 5) ที่ว่าอาชีพส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะงานที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้แนวความคิดของแต่ละอาชีพก็มีความแตกต่างกันไปด้วย

6. รายได้ต่อเดือนของประชาชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราที่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาทมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอ พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรามากที่สุด ภาวะเศรษฐกิจอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน จากผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีรายได้น้อยจะให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลมากกว่าประชาชนที่มีรายได้มาก ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 – 15,000 บาทนั้นจะมีระดับการมีส่วนร่วมที่มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ตั้งแต่ 15,001 บาทขึ้นไป โดยประชาชนกลุ่มรายได้ 10,001 – 15,000 บาท เป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลมากที่สุดเนื่องจากเป็นระดับรายได้ที่ปานกลาง มีความเป็นอยู่ที่ปานกลางและมีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า การมีส่วนร่วมจึงถูกจำกัดด้วยภาระหน้าที่และความกังวลอยู่กับเรื่องการหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามประชาชนกลุ่มเหล่านี้ก็ยังมีความต้องการและให้ความสำคัญต่อการบริหารงานเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของพวกเขา ซึ่งต่างกับประชาชนกลุ่มที่มีรายได้สูงกว่า ที่มีส่วนร่วมน้อยกว่า อาจเป็นเพราะประชาชนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับประเด็นอื่นมากกว่าประเด็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ประกอบกับไม่มีปัญหาและความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต เหมือนกับประชาชนกลุ่มรายได้น้อย อีกทั้งยังมีความคิดเห็นว่าความเป็นอยู่ในปัจจุบันก็เพียงพอต่อความต้องการแล้วจึงไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลมากนัก โดยผลการวิจัยดังกล่าวมีความขัดแย้งกับงานการวิจัยของสมปอง มั่นคง (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณี เทศบาลตำบลริอเสาะ จังหวัดนราธิวาส และทรงพล คุ้มทอง (2541) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี” ที่สรุปว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของประชาชน ขณะที่ปัจจัยด้านเพศไม่มีผลต่อความ

แตกต่างของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบล ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้มีความแตกต่างจากงานการวิจัยที่ผ่านมา เนื่องจากความแตกต่างทางการบริหารงาน พื้นที่ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละชุมชน ที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากผลการศึกษาดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานในส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถรับรู้ถึงปัญหาและความต้องการของแต่ละชุมชนได้ จึงเป็นเหตุให้รัฐบาลไม่สามารถดำเนินงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ทั่วถึง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นแรงผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดจากความรู้และประสบการณ์โดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา พบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา มาจากข้อเสนอแนะของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้มีดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลพนมสารคาม ต้องมีการประชาสัมพันธ์และแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รวมถึงควรมีการปรับปรุงสื่อให้มีความทันสมัยและประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวกขึ้น เนื่องจากการสำรวจพบว่ามีประชาชนบางส่วนที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ ดังนั้นทางเทศบาลตำบลจึงควรมีการกระจายข่าวผ่านเสียงตามสาย ประชาสัมพันธ์ของชุมชน หรือผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุรายการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลดีขึ้น
2. เทศบาลตำบลพนมสารคามต้องให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองท้องถิ่นและอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของเทศบาลอย่างถูกต้องให้กับประชาชน ซึ่งบางข้อความอาจมีความกำกวมและเข้าใจได้ยาก ประชาชนจึงได้เสนอว่าทางเทศบาลควรมีคำอธิบายที่ชัดเจนหรือใช้รูปภาพประกอบในการพิจารณาด้วย
3. เทศบาลตำบลพนมสารคามต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลมากขึ้นในทุก ๆ ขั้นตอนการบริหารงานด้วยการปรับนโยบายการบริหารงานที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น โดยให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น

และข้อร้องเรียนได้โดยตรง เนื่องจากประชาชนบางคนไม่สามารถเขียนได้ จึงเสนอให้ทางเทศบาล จัดให้มีวันที่ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีร่วมกันในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลส่วนตำบล เขตอำเภออื่นในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อนำมาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละอำเภอ เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องและเป็นการพัฒนาระดับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ควรทำการศึกษาเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทราบถึงแนวโน้มการมีส่วนร่วมและการแก้ไขปัญหาที่จะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานเทศบาลตำบลพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น